

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Vabariigi Valitsus
korraldus
algtekst
11.06.2021
RT III, 10.06.2021, 3

Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ muutmine

Vastu võetud 10.06.2021 nr 223

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 28 lõike 2 punktide 1–3 ja 5 ja lõigete 5 ja 6 alusel ning arvestades sama paragrahvi lõiget 8:

1. Muuta Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldust nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ järgmiselt:

1) täiendada punkti 4 alapunktiga 15 järgmises sõnastuses:

„15) kes saabub Eestisse turismi eesmärgil kuni 24 tunniks, kellele tervishoiuteenuse osutaja on teinud kuni 72 tundi enne Eestisse saabumist COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 RT-PCR testi, mille tulemus on negatiivne, või kellele tervishoiuteenuse osutaja on teinud kuni 24 tundi enne Eestisse saabumist SARS-CoV-2 antigeen-RTD testi, mille tulemus on negatiivne, välja arvatud juhul, kui isik on testimise kohustusest vabastatud muul käesolevas korralduses sätestatud juhul.“;

2) täiendada korraldust punktiga 6³ järgmises sõnastuses:

„6³. Lisaks korralduse punkti 6¹ alapunktides 1–3 ettenähtud alustele ei kohaldata korralduses sätestatud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 testimise nõudeid, kui isik:

- 1) on alla 12-aastane;
- 2) on erivajadusega ja tema testimine ei ole muid olulisi põhjuseid arvestades mõistlik.“;

3) tunnistada punkt 12 kehtetuks;

4) sõnastada punkt 20¹⁴ järgmiselt:

„20¹⁴. COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamise eesmärgil kohaldatakse alates 11. juunist 2021. a täiendavalt järgmisi meetmeid ja piiranguid:

1) siseruumides sportimine, treenimine, noorsootöö, huvitegevus, huviharidus, täienduskoolitus ja täiendõpe on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv ei oleks rohkem kui 600 isikut kokku. Tagada tuleb, et ruumide täituvus ei oleks rohkem kui 50%, ning tuleb järgida punktis 8¹ sätestatud nõudeid. Tagada tuleb desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Täitvuspriirangut ei kohaldata spordialaliidu võistlussüsteemis toimuvale professionaalsele sporditegevusele, sealhulgas Eesti täiskasvanute ja noorte koondiste liikmetele ja kandidaatidele, riigi sõjalise kaitsega ja siseturvalisusega seotud tegevustele ning puudega isikute tegevustele, sealhulgas sotsiaalse ja tööalase rehabilitatsiooni teenuse osutamisele ja Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskusele;

2) välistingimustes sportimine, treenimine, noorsootöö, huvitegevus, huviharidus, täienduskoolitus ja täiendõpe on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv ei oleks rohkem kui 1000 isikut kokku. Piirangut ei kohaldata rahvusvahelisele kõrge tasemega sporditegevusele ning riigi sõjalise kaitsega ja siseturvalisusega seotud tegevustele;

3) välistingimustes piiratud territooriumiga spordivõistlused ning spordi- ja liikumisüritused on lubatud, kui on tagatud, et osalejate ja pealtvaatajate arv ei oleks rohkem kui 1000 isikut kokku;

4) sisetingimustes spordivõistlused ning spordi- ja liikumisüritused on lubatud, kui on tagatud, et osalejate ja pealtvaatajate arv ei oleks rohkem kui 600 isikut kokku, ruumi täituvus ei oleks rohkem kui 50% ruumi kohta, ja tagatud on punktis 8¹ sätestatud nõuete täitmine. Tagada tuleb desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt;

5) isikud võivad viibida ja liikuda sisetingimustes avalikuks kasutamiseks mõeldud saunades, spaades, basseinides, veekeskustes ja ujulates, kui on tagatud punktis 8¹ sätestatud nõuete täitmine, ruumi täituvus ei ole rohkem kui 50% ja osalejate arv ei ole rohkem kui 600 isikut kokku. Sisetingimustes tuleb tagada desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Välistingimustes võib avalikuks kasutamiseks mõeldud saunades, spaades, basseinides, veekeskustes ja ujulates viibida ja liikuda tingimusel, et osalejate arv ei oleks rohkem kui 1000 isikut kokku. Alapunktis sätestatud ruumi

täitvuse ja isikute arvu piirangut ei kohaldata teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes;

6) sisetingimustes avalikud koosolekud, avalikud üritused, sealhulgas konverentsid, teatrietendused, kontserdid ja kinoseansid, meelelahutusteenuse osutamine ning isikute viibimine ja liikumine avalikel jumalateenistustel ja teistel avalikel usulistel talitustel on lubatud, kui on tagatud punktis 8¹ sätestatud nõuete täitmine, ruumi täitvuse ei ole rohkem kui 50% ruumi kohta ja osalejate arv ei ole rohkem kui 600 isikut kokku. Tagatud peab olema desinfitseerimisvahendite olemasolu töötajatele ja klientidele ning desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Alapunktis sätestatud isikute arvu ja täitvuse piirangut ei kohaldata korraldaja ega läbiviimise või teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, töövõtjate, esinejate ja hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes;

7) välistingimustes piiratud territooriumiga avalikud koosolekud, avalikud üritused, sealhulgas konverentsid, teatrietendused, kontserdid ja kinoseansid, meelelahutusteenuse osutamine ning isikute viibimine ja liikumine avalikel jumalateenistustel ja teistel avalikel usulistel talitustel on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv ei oleks rohkem kui 1000 isikut kokku. Piirangut ei kohaldata korraldaja ega läbiviimise või teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, töövõtjate, esinejate ja hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes;

8) isikud võivad viibida ja liikuda sisetingimustes muuseumides ja näituseasutustes, kui on tagatud punktis 8¹ sätestatud nõuete täitmine, ruumi täitvuse ei ole rohkem kui 50% ruumi kohta ja osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 600 isikut ruumi kohta. Tagatud peab olema desinfitseerimisvahendite olemasolu ning desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Välistingimustes on muuseumides ja näituseasutustes viibimine ja liikumine lubatud, kui on tagatud, et täitvuse ei oleks rohkem kui 50% külastajatele ettenähtud territooriumi kohta. Alapunktis sätestatud isikute arvu ja täitvuse piirangut ei kohaldata korraldaja ega läbiviimise või teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, töövõtjate, esinejate ja hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes;

9) tootlustusettevõtte sisetingimustes müügi- või teenindusalal on klientidel lubatud viibida ja liikuda, kui on tagatud punktis 8¹ sätestatud nõuete täitmine, samuti tuleb tagada tootlustusettevõtte müügi- või teenindusala mitte rohkem kui 50% täitvuse nõude järgimine. Tagada tuleb desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Alapunktis sätestatud tootlustusettevõtte täitvuse piirangut ei kohaldata teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, töövõtjate, esinejate ja hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes. Samuti ei kohaldata täitvuse piiranguid rahvusvahelisel reisijateveol kasutatava õhusõiduki pardal, rahvusvahelise lennujaama julgestuspiirangu alal asuvale tootlustusettevõtte müügi- või teenindussaalile, rahvusvahelise sadama reisiterminali ootealal pärast pardakontrolli värvaid asuvale tootlustusettevõtte müügi- või teenindussaalile ning rahvusvahelist laevaliini teenindava aluse pardal asuvale tootlustusettevõtte müügi- ja teenindussaalile;

10) kliendid võivad siseruumides oleva kaupluse müügisaalis ja kaubandusettevõtte üldkasutatavas ruumis viibida ja liikuda, kui on tagatud punktis 8¹ sätestatud nõuete täitmine ning ruumi täitvuse ei ole rohkem kui 50%. Alapunktis sätestatud ruumi täitvuse piirangut ei kohaldata kaubandusettevõtte omaniku või tema esindaja, töötajate, hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes. Tagatud peab olema desinfitseerimisvahendite olemasolu töötajatele ja klientidele ning desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt;

11) kliendid võivad sisetingimustes teenuse osutaja teenindusalal viibida ja liikuda, kui on tagatud punktis 8¹ sätestatud nõuete täitmine ning ruumi täitvuse ei ole rohkem kui 50%. Alapunktis sätestatud ruumi täitvuse piirangut ei kohaldata teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes. Tagatud peab olema desinfitseerimisvahendite olemasolu ning desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt.“

2. Korraldus jõustub 11. juunil 2021. a. Korralduse punkti 1 alapunkt 1 jõustub 1. juulil 2021. a.

3. Avaldada korraldus Riigi Teatajas ja veebilehel kriisi.ee.

Korraldusega kehtestatakse inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks, sealhulgas riigi toimepidevuse kaitseks vältimatult vajalikud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamise meetmed ja piirangud.

Eesti Vabariigi põhiseaduse (edaspidi *põhiseadus*) § 28 lõige 1 sätestab igaühe õiguse tervise kaitsele. Praegusel juhul on põhiõiguse kaitsealas erinevad väärtused. Esiteks inimeste õigus nende tervise kaitsele seeläbi, et riik teeb kõik võimaliku, et takistada viiruse levikut. Samuti avalik huvi, et viiruse levik ja inimeste massiline haigestumine ning tervishoiusüsteemi ülekoormus ei suureneks. Olukorras, kus teiste inimestega kokkupuutel on suur oht viiruse levikuks, lasub riigil kohustus viia nakkusohu miinimumini, sealhulgas võib selle eesmärgi saavutamiseks sobival viisil piirata isikute kokkupuutumise võimalusi.

Põhiseadus näeb ette õigused ja vabadused, mille tagamine on samuti riigi kohustus. Põhiseaduses nimetatud õigusi ja vabadusi on riigil lubatud piirata arvestades õiguse ja vabaduse olemust ning põhiseaduse enda tingimusi. Näiteks on põhiseaduse § 34 kohaselt igaühel, kes viibib seaduslikult Eestis, õigus vabalt liikuda ja elukohta valida. Õigust vabalt liikuda on lubatud seaduses sätestatud juhtudel ja korras piirata muu hulgas teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks ja nakkushaiguse leviku tõkestamiseks. COVID-19 haigust põhjustava viiruse leviku tõkestamiseks on õigustatud kohaldada teatud piiranguid. Õigusi ja vabadusi piirates tuleb leida õiglane tasakaal piirangu eesmärgi ning piirangu ulatuse ja mõju vahel. Seejuures tuleb arvestada, milline on inimeste võimalus pikemas perspektiivis realiseerida oma teisi põhiõigusi, nt õigust vabalt liikuda ja tegeleda

ettevõtlusega, kui Eestis ei saada COVID-19 haigust põhjustavat viirust kontrolli alla ning tervishoiuasutused ja -töötajad on ülekoormatud. Viiruse tõkestamiseks vajalikke proportsionaalseid piiranguid õigustavad eelnimetatud kaalukad eesmärgid.

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse (edaspidi *NETS*) § 28 lõigete 2, 5 ja 6 alusel ning arvestades lõiget 8 võib Vabariigi Valitsus kehtestada nakkushaiguse tõrjeks vajalikke abinõusid siis, kui nakkushaiguste epideemilise leviku tõkestamiseks rakendatavate meetmete ja piirangute kohaldamisega kaasneb oluline mõju ühiskonnale või majandusele. Selleks peavad olema täidetud järgmised eeltingimused: tegemist on eriti ohtliku nakkushaiguse või uudse ohtliku nakkushaigusega, Vabariigi Valitsus on Terviseametilt saanud epidemioloogiliste, laboratoorsete ja kliiniliste andmete alusel teabe ja soovitusel abinõu (kohustus või piirang) kohta, abinõu on viiruse leviku tõkestamiseks vältimatult vajalik ehk see peab olema proportsionaalne ja otstarbekas nõue, abinõu on ajutine ehk ajaliselt piiritletud ning see toob kaasa olulise ühiskondliku või majandusliku mõju.

Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldusega nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ (edaspidi *korraldus nr 282*) on koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatava COVID-19 haiguse leviku ennetamiseks ja tõkestamiseks kehtestatud erinevad liikumisvabaduse piirangud ja meetmed, mille eesmärk on vähendada inimestevahelisi kontakte ning takistada viiruse levikut.

Korralduses piirangute kehtestamise lähtekohaks on, et SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 on nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkuse kaudu, peamiselt lähikontaktil nakkusohtliku inimesega. Viirust on võimalik saada nakatunud inimesega lähikontaktis olles, hingates sisse viiruse osakesi¹, või saastunud pindade ning nt saastunud käte kaudu. Viirus levib paremini halvasti ventileeritud ja suure inimeste hulgaga siseruumides, kus inimesed viibivad pikka aega. Arvestada tuleb, et aerosoolid (viiruse osakesed) võivad püsida õhus pikema aja vältel ning liikuda enam kui 1 meetri kaugusele. Riskirühmadel (sh vanemaealistel) on suurem risk haiguse raskekujuliseks kulgemiseks, tüsistusteks ning haiglaravi vajaduseks.

22. nädala jooksul lisandus 612 haigusjuhtu. Võrreldes 21. nädalaga vähenes uute juhtude arv 30,1% võrra. Möödunud nädala jooksul tehti 28 162 testi (2123 testi 100 000 elaniku kohta), mida on 3,4% võrra rohkem kui 21. nädalal. 2,2% testidest osutus positiivseks (21. nädalal 3,9%; langus ~43%). Nn Ühendkuningriigi mutatsiooniga (B.1.1.7) viirustüve levik on Eestis laialdane ja domineeriv (92,5% kõikidest uutest nakatunutest). Kokku on 7. juuni 2021. a seisuga Eestis registreeritud 68 nn Lõuna-Aafrika Vabariigi (LAV) mutatsiooniga (B.1.351) viirustüvega nakatunut, neist 41 on kohalikud juhud. Eestis on registreeritud ka üksteist nn India mutatsiooniga viirustüvega (neist ühel juhul B.617.1 ja kümnel juhul B.1.617.2) nakatunut. 22. nädalal tuvastati 36 India tüvele iseloomulikku proovi. Neist on seni sekveneerimise käigus kinnitatud 3 kohalikku proovi, millega on seotud 11 lähikontaktset. Lähikontaktsete proovid osutusid ka India tüve suhtes positiivseks. 21. nädalal tuvastati esimene Belgiast sisse toodud Brasiilia tüve juhtum.

Terviseameti hinnangul on Eestis viiruse leviku kiirus vähenenud, kuid haigestumuse intensiivsus on kogu riigis keskmine. Teadusnõukoja hinnangu kohaselt näitab nakatamiskordaja R, et haigestumine on endiselt laialdane, kuid langustrendis. Eestis on vastav näitaja langenud alla 1, mis tähendab, et rakendatavad meetmed on olnud tõhusad ning haigestumine on langustrendis. Reproduktsiooni alusarv R ehk nakatamiskordaja püsib üle Eesti 0,75.

Korralduse väljatöötamisel on peetud silmas, et 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on Eestis kõrge ning haigestumuse intensiivsus on suur kogu Eestis. 9. juunil 2021. a oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 97,59 ja viimase 7 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 72.

31. mail 2021. a oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 176,15 ja viimase 7 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 125. 26. mail 2021. a oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 222,1 ning viimase 7 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 94,7. 12. mail 2021. a seisuga oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 343,57 ning viimase 7 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 312. 28. aprilli 2021. a seisuga oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 422,2. 30. märtsil 2021. a oli vastav näitaja 1364,21. 28. aprillil 2021. a oli esmaseid positiivseid teste 396 ehk 8,3% testide koguarvust, 12. mail 2021. a oli positiivseid teste 371 ehk 7,87% testide koguarvust.

Turismi taastamise eesmärgil nähakse korralduses ette erand kuni 24 tunniks Eestisse saabuvate isikute Eestisse saabumise järgsest eneseisolatsioonist vabastamiseks. Korraldusega nr 282 sätestatud testimis- ja eneseisolatsiooninõudeid ei rakendata, kui isik saabub Eestisse turismi eesmärgil kuni 24 tunniks, ning juhul, kui isik on teinud kuni 72 tundi enne Eestisse saabumist COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 RT-PCR testi või kuni 24 tundi enne Eestisse saabumist SARS-CoV-2 antigeen-RTD testi, mille tulemus on negatiivne. Testimise peab tegema tervishoiuteenus osutaja, et tagada testimise ohutus ning kooskõla tervishoiuteenustele kohaldatavate õigusaktidega. Testimise kohustusest on vabastatud isik, kes on COVID-19 haiguse läbi põdenud, vaksineeritud või vaksineerituga võrdsustatud või kes on alla 12-aastane või kelle testimine erivajadusest tulenevalt ei ole võimalik või kes on testimise kohustusest vabastatud juba varem kehtestatud eranditest tulenevalt.

Korraldust täiendatakse COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 testimise erisusega. Testimise nõuet ei rakendata, kui isik on alla 12-aastane või erivajadusega ja tema testimine ei ole muid olulisi põhjuseid arvestades mõistlik.

Korraldusega tunnistatakse kehtetuks põhimõte, mille kohaselt kehtib reisijatele täielik liikumisvabaduse piirang huvireisi raames laevale minemiseks marsruudil Tallinn–Stockholm–Tallinn. Samas peab arvestama Rootsi Kuningriigi külastamisega seotud lisapiiranguid, mille kohaselt võib Eestisse saabumisel rakendada eneseisolatsiooni nõue, kui Rootsi Kuningriigi COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 positiivsete testide arv 100 000 elaniku kohta on suurem kui 150.

Käesoleva korraldusega tehakse olulisi leevendusi korralduse nr 282 punktis 20¹⁴, mis sätestab piirangud ja meetmed paljudele valdkondadele. Läbivalt jäetakse välja nõue, mille kohaselt on kehtestatud isikutele kellaajaline viibimise ja liikumise keeld erinevates asutustes, tegevuste korral ja üritustel. Edaspidi ei ole kellaajaliselt piiratud näiteks toitlustusasutustes kohapeal söömine või joomine või avalikel üritustel osalemine.

Samuti kehtib edaspidi välistingimustes korraldatud avalikul üritusel või tegevuses osalevate isikute piirang (1000 isikut) üksnes juhul, kui tegemist on piiratud territooriumiga. See tähendab, et kui nt kontsert toimub piiratud territooriumil, siis rakendatakse üritusele 1000 isiku piirangut. Samuti, kui näiteks kontsert või spordivõistlus toimub alal, kuhu on ligipääs pileti, osalemise registreerimise või muul alusel ja selle territoorium on piiratud, siis rakendatakse üritusele kuni 1000 osaleja nõuet. Samas säilib võimalus rakendada korralduses nr 282 sätestatud eritingimusi ja pakkuda osalemisvõimalust suuremale arvule isikutele, kui kauba pakkujat, teenuse osutajat või tegevuse eest vastutavat isikut tagab kõikide tegevuses osalejate testimise korralduse ja testide kontrollimise või asjakohaste tõendite kontrollimise.

Kui ürituse iseloomust tulenevalt ei ole territoorium piiratud, näiteks kogukonnaga seotud üritused, mis toimuvad konkreetse asumis erinevate tänavate vahel või määratlemata territooriumil, näiteks kogu asustusüksuses, siis nendel edaspidi osalevate isikute arvu piiranguid ei rakendata. Samas, kui ürituse iseloomust tulenevalt eeldatakse osalejate kogunemist kindlale territooriumile, nt ühele kindlale väljakule, siis tuleb järgida siiski kuni 1000 osaleja nõuet.

Piirangute rakendamine muudetud kujul ning teiste piirangute ja meetmete jätkamine, mida käesoleva korraldusega ei muudeta, on tõhus ning proportsionaalne meede inimeste elu ja tervise ning rahvatervise ja tervishoiusüsteemi toimepidevuse tagamiseks.

Põhiseaduse § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. Need piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiratavate õiguste ja vabaduste olemust. Proportsionaalsuse põhimõtte tuleneb põhiseaduse § 11 lausest 2, mille kohaselt õiguste ja vabaduste piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud. Praegusel juhul on piirangute ja meetmete kehtestamine avalikes huvides ja need seatakse üle riigi, mis tähendab, et kõik ettevõtjad ja üksikisikud, keda piirangu kehtestamine puudutab, on samasuguses olukorras ning kedagi ei kohelda erinevalt. Põhiseaduse § 31 kohaselt on Eesti kodanikel õigus tegelda ettevõtlusega ning koonduda tulundusühingutesse ja -liitudesse. Seadus võib sätestada selle õiguse kasutamise tingimused ja korra. Ettevõtlusvabaduse kui vabadusõiguse kaitseala on riivatud, kui avalik võim mõjutab seda vabadust ebasoodsalt.

Põhiseaduse § 31 teine lause annab seadusandjale volituse ettevõtlusvabadusõiguse piiramiseks nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seadusega. Ettevõtlusvabaduse piiramiseks piisab igast mõistlikust põhjusest. See põhjus peab johtuma avalikust huvist või teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitse vajadusest, olema kaalukas ja enesestmõistetavalt õiguspärane. Arvestades, et selle vabaduse piiramiseks on alus seaduses ning legitiimne ja põhjendatud olukord, mis tuleneb avalikust huvist ning teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitse vajadusest, on korralduses sätestatud piirangute ja meetmete kehtestamine õiguspärane.

Korralduses kehtestatud piirangute ja meetmete eesmärk on piirata koroonaviiruse levikut ja viirusega nakatumist ning kindlustada riigi oluliste funktsioonide toimepidevus. Korralduses sätestatud piiranguid ja meetmeid on põhjalikult kaalutud ning otsustatud nende kasuks, mis on praeguse haiguse leviku kontekstis olemasoleva teabe alusel alternatiivsetest variantidest tõhusamad. Samuti on hinnatud, et kõnealused piirangud ja meetmed oleksid õiglased ja proportsionaalsed erinevate põhiõiguste ja -vabaduste koostoimes (nt põhiseaduse §-d 12, 16, 19, 28, 31, 34, 37, 47). See tähendab, et piirangud ja meetmed mõjutavad kogumis kõiki isikuid avaliku huvi (inimeste elu ja tervise kaitse, riigi toimepidevus) eesmärgil.

Toimepidevus on seotud riskiga, kus suure hulga inimeste, näiteks arstid, politseinikud ja päästjad, sotsiaaltöötajad, kohtunikud, õpetajad, riigiametnikud või Riigikogu liikmed, haigestumisel on tuntav mõju avalike teenuste kättesaadavusele ja riigi õiguskorrale. Piiranguid ja meetmeid luues kaalutakse iga valdkonna puhul, milline on õiglase tasakaalu elu, tervise ja riigi toimepidevuse kaitse ning piiratava õiguse ja vabaduse vahel.

Põhiseaduse § 47 kohaselt on kõigil õigus ilma eelneva loata rahumeelselt koguneda ja koosolekuid pidada. Seda õigust võib seaduses sätestatud juhtudel ja korras piirata riigi julgeoleku, avaliku korra, kõlbluse, liiklusohutuse ja koosolekust osavõtjate ohutuse tagamiseks ning nakkushaiguse leviku tõkestamiseks. Seega ei ole ka põhiseaduse §-s 47 sätestatud õiguse näol tegemist absoluutse õigusega. Põhjus, miks põhiseaduse § 47 nimetab eraldi nakkushaiguste leviku tõkestamist, seisneb selles, et nakkushaigused levivad inimeste seas siis, kui inimesed kohtuvad. Seetõttu on nakkushaiguste leviku tõkestamise üks olulisi ja põhilisi meetmeid nakkuse levimise takistamisel inimestevahelise lävimise piiramine.

Põhjendused meetmete ja piirangute kehtestamise kohta on esitatud korralduses ja seletuskirjas.

Korralduses kehtestatud nõuete üle teeb NETS § 44 lõike 1 alusel järelevalvet Terviseamet. Viiruse leviku tõkestamise meetme nõuetekohaselt täitmata jätmisel rakendatakse korra-kaitseseaduse § 28 lõikes 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendeid. Sunniraha maksimaalne suurus on 9600 eurot. Sunniraha, mille eesmärk on kohustada korralduses kehtestatud nõudeid, meetmeid ja piiranguid järgima ning tõkestada viiruse levikut, võib määrata korduvalt.

Korraldust saab vaidlustada, esitades haldusmenetluse seaduses ette nähtud korras Vabariigi Valitsusele vaide 30 päeva jooksul, arvates päevast, millal korraldusest teada saadi või oleks pidanud teada saama. Samuti saab korraldust vaidlustada, esitades halduskohtule kaebuse halduskohtumenetluse seadustikus ette nähtud korras 30 päeva jooksul, arvates korralduse teatavaks tegemisest.

Korralduse seletuskirjaga on võimalik tutvuda veebilehel kriis.ee.

¹www.who.int/news-room/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19-how-is-it-transmitted

Kaja Kallas
Peaminister

Taimar Peterkop
Riigisekretär